

A MI ESZMÉINK
ÉS
TÖREKVÉSEINK

*
FELVÉTELI BESZÉD

A „Demokratia“ páholyban 1895. május 20-án tartotta

VÁRADI ANTAL
FŐMESTER.

BUDAPEST,
NYOMATOTT MÁRKUS SAMU T.-nél
GYAPJÚ-UTCZA 6.

Testvéreim! A világegyetem nagy építőmestere adjon erőt, hogy meggyőzhessem azokat, kiknek leikébe profán sötétség éje borult, lelkesítsem azokat, kik egy hosszú küzdelemben a jóra készek. Hiszen ő jelen van mindenütt, ahol világosságot gyűjtani, könnyeket törölni indulunk, ahol testvérszív keresi a testvérszívet! A Nagy Mester nevében fogok a munkához, legyen nekünk az ő világossága és a mi hitünk szerint!

Uraim! Önök, kik bekötött szemmel, kíváncsiság vagy lelki ösztön által vezetve, jöttek itt ez éj sötétjében dolgozó kőművesekhez, figyeljenek. El kell mondanom egyetmást arról, hogy mit értünk szabadkőművesség alatt, mert

nem tudják még, mily napvilág elé néznek e sötét, szomorú csarnokban, s mikor érkezik el az idő, mikor templomunk kárpitja ketté szakad, jeléül annak, hogy a szenvedések és megpróbáltatások serlege megtelt, a Golgotha áldozatja elvégeztetett, s közeledik a sziklatörő, földetrázó harmadik hajnal, a melynek hymnusa a „Hallé-lujah!”

Mózesről, a kötény nélküli nagy szabadkőművesről tudjuk, hogy mikor Izrael népét a pusztában vezette, a Sinai hegy tövében így szólott hozzá az Ur: „Jer színem elé, hogy törvényt adjak népednek.“

Mózes pedig fölment a bérez ormára, szikláról sziklára hágott, mindig magasbra és magasbra, kopár, lakatlan szirtek közt. Végül fölért oda, ahol a felhők csókolják a Sinai szirthomlokát. Ott maradt három nap és három éjjel, virrasztva, titkon lelkébe szíva a szomszédos ég titkos sugalmait, s a harmadik nap hajnalán kapta a két kőtáblát,

melyekre Jehova saját kezével véste azon törvényeket, melyeket az egész emberiség tisztel, melyek minden állam és társadalom alapkövét képezik.

Mikor Mózes leért a Sinai ormáról a síkságra, kénytelen volt eltakarni az arczát, mert az az örök istenséggel folytatott beszélgetés szent óráiból oly fényt őrzött meg, hogy vakító ragyogását emberi szem elviselni képes nem vala.

És mikor az isteni férfi a két szent kőtáblával leért, ott látta vijjogó, ordítózó népét, amint dobszó és világi zaj mellett, rut mámorban járta a vad tánczot az aranyborjú körül.

A próféta, akinek lelke még reszketett az isten fényétől, akinek szeme, még révedezve álmodott a perczről, melyben szemtől szemben látta az istent, szent haragra gyűlt. Megragadta a két kőtáblát és úgy sújtotta a Sinai szikláihoz, hogy ezer és ezer darabra zúzódva hulltak szét a feneketlen mélységbe.

És Mózesnek újra vissza kellett mennie az isten színe elé és isten újra leírta prófétájának a Tíz Parancsolatot.

Uraim! Minden szabadkőműves Mózes nyomdokain jár. Mindegyik testvér a Sinai orma felé tör, hogy lehozza onnét azt a Tíz Parancsolatot, melyeken a lelkek országa épül, lehozza onnét az igazság szent törvényeit. Es mikor egy-egy páholymunka után, amelynél kereste az igazságot, szemtől szemben látta a legmagasztosabb eszményt, mikor arcza túlvilág! fényben ragyog — mikor lemegy ismét a profán világ zajába, ahol trágár nép járja az ördögi tánczot, a vad bacchanáliát az aranyborjú előtt : nem jön-e kedve földhöz sújtani a kőművesség azon szent kőtábláit, melyekre az igazság istene maga írta fel a lélek tíz parancsolatát, melyeket a profán emberiség lábbal tipor? . . .

És sokszor odasújtjuk a két kőtáblát, s romjaikon, kétségbe esve, lemondunk a reményről, hogy lelkünk fenséges harmóniáját beviessük a profán világ

vásárjába; megtépjük ruhánkat és Babylon vizei mellett sírunk népünk keserves, vigasztalan sorsa fölött!

De csakhamar új erőt nyer az igazi szabadkőműves; küzd önmagával s a lelkében szűrő csalódás töviseivel . . . de ha vére serken is, ha lelke megtörni készül is — újra fölmege a Sinai ormára, hogy újra kérje a két szent kőtáblát az igazság Istenétől.

Es ezt mi többször járjuk végig, e Golgotha-utat, mint Mózes a Sinait; mi nem jutunk mindjárt az isten színe elé, mert hisz nem vagyunk próféták, csak közharczosai az igazságnak. Számталanszor kell megtennünk ezt a véres verítékkal áztatott utat s lehoznunk a kőtáblák palládiumát, a mely reánk bízott.

És ez nem üres szó, hanem olyan evangéliumi beszéd, melyet sok köny és sok vér pecsételt meg, amire történetünk lapjain lángoló és véres pecsétet ütöttek a máglyák és pallos vértanúi!

Uraim! Most száz éve annak, hogy a budai vérmezőn Martinovics és társai vérüket ontották, hogy a bakó bárdja sújtottak öt testvérünket, hogy Magyarországon az egyenlőség, testvériség és szabadság szent tana megkapta a vérkeresztséget.

De emlékezzenek vissza uraim a történetekre. Mikor Mózes próféta az ő népét kivezetendő volt a rabság országából és Isten haragját zúdította az egyiptomi elnyomókra — akkor Izrael fiai egy-egy bárány vérét ontották házaik előtt, megjelölván a hulló vérrel a küszöböket, hogy a pusztulás angyala ott meg ne álljon és elkerülje a hívők tanyáit.

Az az ártatlan vér, mely ott párolog a mi küszöbünk előtt, jel a múlandóság angyalának, hogy ott nem sújthat, ott lángpallosa eltompul. A mi házainkban az elsőszülötteknek mitől sem kell tartaniok, mert az oltár fénye az igazság. az eszme, melyet megölni nem lehet.

Ama mártírok hozsannája átcng egy egész évszázadon és én csak gyöngé visszhangja vagyok az ő zsol-tárjuknak.

És ha egykor mi is, akik itt össze-gyűltünk, ki fogunk dőlni, azért a jövő századokban lesz szív, mely dobog, lesz szem, mely könvezeni tud, nyelv, mely lelkesítő szókat hangoztat, kar, mely a poklok vaskapuit megostro-molja!

Ez az a templom, melyről Jézus mondta, hogy sziklára építé s a poklok kapui nem fognak erőt venni rajta.

A sötét jelenben, a rettentő tengeren, amelyen vad viharok zognak, kell lennie egy sziklának, melyet a hullámok meg nem döntenek, melyet az antiliberalis áradat el nem sodorhat.

Megtörténhetnék, hogy mi is lerak-juk egykor a fegyvert, fáradt kezünk-ből kihull a toll, ajkunkon megfagy a szó, de az eszme, az igazság tovább él. Mi csak ephemer megtestesülései vagyunk, gyöngé porhüvelyek, melyekbe

pillanatra beköltözött az eszme. De nem marad mindig bennük. A jövő kor művészeinek, szónokainak ajkairól újból föl fognak csapni a pünkösdi lángok, melyek egy emberiség apostolait voltak képesek lelkesíteni.

Egyszerű munkása ügvennek, szerény közkatonája az én táboromnak, megbizattam, hogy Önöknek némi képet nyújtsak a szabadkőművesség munkájáról.

Egy végtelen remény első szála, tett, melynek nincs bére, törekvés, melynek célpontja elenyésző, ködös távolban van, szövétnek, mely az emberi faj néhány egyedje előtt gyűl ki és a nagy minden-ségben egy-egy szivet melegít föl: ime a szabadkőművesség.

Az éj homályában, titkos rejtekben kovácsoljuk azt a lánczot, mely a szövetség egyeseit köti egybe és majdan az egész emberiséget fogja összefűzni.

Aki a mi eszméinkkel foglalkozik, szemtől szembe áll az örök Istennel. Mikor innét távozzunk, lelkünk arczulata

fényes; el kell azt takarnunk, nehogy a földi por érje.

Titokban kell működnünk, mert ha megtudnák, hogy mily nagy cél felé törekszünk, örülteknek tartanának bennünket a profánok. Szent örület ez, amaz égi lelkesedés melege, mely pünkösdi napján az apostolok lelkét hatotta át, annyira, hogy a pogány hallgatók édes bortól mámorosoknak tartották őket! Egy égi lelkesedés, az örök szeretet édes bora az, mely minket e szent mámorba ejt!

Csalódnunk lehet, de hitünk erős, tudjuk, hogy — bármi távol álljunk a céltól — a jövő kor kőműveseinek győzniök kell.

Nem ami szövetségünk van hivatva győzni, hanem az egész emberiség!

Es, ha elérkezik a győzelem ezen ünnepnapja, akkor a föld alatt pihenő kőművesek csontjai reszketni fognak az örömtől, s mikor eljön az idő, midőn reményeink teljesedésbe fognak menni: akkor a múlt és a jelen kőművesei

még a föld alatt is megérik a szent ihletést és porladozó szíveiken átrezeg a teljesülés varázsa.

Nincs kimúlás a kőművességben. Az eszme, a lélek, a lényeg mindig ugyanaz : az emberek legyenek szabadok, egyenlők és testvérek. E cél felé törekszünk lelkünk egész erejével, ez a szent háromság lebeg mindig előttünk és jogunk van hinni, hogy ezek az eszmék előbb utóbb visszhangot keltenek minden érző, gondolkozó lélekben, hogy ez eszmék megvalósulásáé a jövő!

S ha eljő e kor, az egész világ egy szeretet lángjában fog égni, lesz egy ábeli oltár, melyet Kain oltára füstje többé nem boríthat el.

A két oltár most is egymás mellett lángol; mi vagyunk Ábel, amazok Kain!

Meg vagyon írva, hogy Kain megölte Ábelt. De a megöltnek vére az égre kiáltott. Kain nyomorultan vészett el, míg Ábel áldozata örökkön él. Orgyilkos kéz leüthet, de lesz idő, mikor

megszólnia Jehova hangja: „Kain, hova tetted Ábelt?“

Az öntudatra ébredt emberiség kérdezni fogja: Hol van Ábel, a szabadság, az egyenlőség és testvériség védője? S az ébredő emberiség le fogja rontani Kain oltárát és újra fölépíti az Ábelét!

Száz éven át nem rémitett, nem riasztott vissza bennünket a Martinovicsek sorsa.

És ma a „Demokratia“¹ páholy nem ülheti meg szebben az elvérzettek emlékét, mint azzal, hogy hét becsületes jóhirű férfiú előtt megnyitja a világosság templomát, melyben az egyenlőség evangéliumát hirdetik.

A vér ott piroslik a küszöbön, de nem riaszt el, csak arra int, hogy voltak, akik az eszméért meghalni tudtak, s hogy lesznek, kik feláldozzák magukat érte a jövőben is.

Mikor Izrael népe kijött Egyiptomból, a vándor sereg előtt vitték a frigyládát és ezen szent láda előtt két oldalt sor-

falat képeztek a felmeredő hullámok úgy, hogy a nép száraz lábbal kelhetett át a Vörös tengeren.

Tengerhez értünk mi is; könny és vér tengere állja utunkat, de előttünk jár a frigyszekrény, benne Áron kivirágzott vesszeje s azon az égi manna, mely a lelkeket élteni: az örök eszme, a szabadság, egyenlőség és testvériség eszméje és a népek tengere tisztelettel fog sorfalat állni akkor, midőn az Ígéret földje felé haladunk!

Íme, uraim, egy-két töredék a képből, melyet Önök szemlélni fognak, egy röpké pillantás az új világba, amelybe belépni fognak.

Ha azt hiszik, hogy ébren álmodok vagyunk, utópiát kergetünk, amiben nem érdemes részt venni, még visszaléphetnek, a szentség ajtaja megnyílik Önök előtt s egy lehellet el nem árulja, hogy Önök zörgettek valaha e titokteljes küszöbön.

De ha mint a Messiás szava egyszerű halászokból és vámszedőkből

apostolokat teremtett: az én gyarló beszédem ihletet tudott Önökben kelteni, ha részt akarnak venni évszázadokra szóló munkánkban, akkor mondják tisztán és hangosan:

Igenis, akarom!

*

**

A g y e n g e v i l á g o s s á g megadása után:

Uraim! A régi barbár isten ítéletek korszakában a bíró egy fegyvertelen, mezítelen embert állított szembe gyakorlatilag egy vasba öltözött fegyveres férfival és sokszor volt rá eset, hogy ebben a párbajban a fegyvertelen aratott diadalt.

Önök, neophita uraim, itt a mezítelenek, nincs más fegyverük mint a hit és a szeretet. És ime, mégis Önök győznek, mert mi lebocsátjuk a keblüknek szegezett érczfegyvereket.

E fegyverek, melyek tradícióinkban azt jelzik, hogy az árulót megöljük most azt symbolizálják, hogy a vértezett

férfiak a fegyvertelen igaz hit védelmére felajánlják a kardjaikat. E kardok védeni fogják Önöket.

*

* *

A teljes világosság megadása után:

Uraim! Hallották a Szózat első accordjait:

A nagy világon e kívül
Nincsen számodra hely.
Áldjon vagy verjen sors keze,
Itt élned halnod kell!

E pillanattól kezdve, midőn teljes világosság van a lelkükben: a mi szeretetünk, — ez az Önök hazája, ez a föld, melyen élni, halni kell. Ebben a kőművesi hazában kell élniök, mindig munkálva és mindig remélve. A mi csontjaink képezik alapjait a jövő templomának, amelyben ez a „Szózat“ fel fog zendülni nemcsak édes hazánk-nak, de az egész emberiségnek. Üdvözlöm a világszövetség új polgárait a Szeretet, a Munka nevében.

*

* *

A női keztyű átadásakor:

A múlt napokban hozzám egy fekete ruhás nő kopogtatott be, — Tamássy Józsefnek, a nagyemlékű népszínmű-énekesnek özvegye. Elmondta, hogy férje, mikor már közel volt a halálhoz, sokszor fakadt panaszra, amiért profán elfoglaltsága miatt az utóbbi években nem vett részt munkáinkban. De — úgy szólt hozzá — azok jó, nemes emberek és ha egykor a sors keze reád nehezedne: mutasd fel ezt a keztyűt a testvéreknek. Ők nem hagynak el. És Tamássy özvegyét biztosítottuk a nyomor ellen. Nem dicsekvésből mondom el ezt. De figyelmeztessék uraim azt a nőt, akit legjobban tisztelnek és szeretnek, hogy mai napon megszerezték nekik a rokonok egész táborát, hogy a szeretet egész tengere veszi őket körül, s elveszni nem hagyhatja őket sohasem!

